

NARVA PEETRI PLATSI ARHITEKTUURIVÕISTLUS

Arhitektuuriprogramm "Hea avalik ruum"

VÕISTLUSÜLESANNE

Hankija: Narva Linnavalitsus

Kaaskorraldaja: Eesti Arhitektide Liit

Võistlusülesande koostasid arhitektid

Toomas Paaver ja **Kai Süda** koostöös Narva linnaga

kontakt +372 52 86 595, paaver@linnalahendused.ee

21.03.2023

1. Võistlusülesande üldosa

1.1 Võistluse objekt ja eesmärk

Võistluse objektiks on Peetri plats ja selle lähiümbros Narva linnas. Võistlusala jaotub põhiobjektiks ja kolmeks kõrvalobjektiks. Põhiobjekti ala pindala on u 2 ha, kogu võistlusala pindala kokku on u 6 ha. Võistluse kaudu otsitakse parimat ruumilist lahendust võistlusala projekteerimiseks ja ümberehitamiseks.

1.2 Võistlustöö vajalik maht

A1 püstformaadis plansettidel (kuni 6 tk) pdf-failina esitada:

- Plaanilahendus vähemalt võistluse põhiobjekti kohta 1:500. Kõrvalobjektide plaanilahendus samal plaanil samas mõõtkavas või eraldi koondplaanil 1:1000. Plaanil esitada maa-ala katendite jaotus, kavandatavad rajatised, likvideeritav ja rajatav haljastus ning (vähemalt p 3.1.5 osas) loodava reljeefi kõrgusmärgid. Sõidukite liikumisteed ning peatumis- ja parkimiskohad peaks olema plaanilt loetavad.
- Iseloomulikud löiked vabal valikul ja vabas mõõtkavas
- Detailsemad joonised rajatiste ja linnaruumi elementide kohta vabal valikul ja vabas mõõtkavas
- Ilupildid vabal valikul. Kohustuslik on vähemalt üks pilt Peetri platsist, mis kujutab ajaloolise tänavajoone lahendust.
- Lahendust kirjeldavad skeemid vabal valikul. Soovitavalt iseloomustada skeemide abil erinevatel Peetri platsi üritustel (jõululaat, sõjaväe rivistus, kontsert jne) osalejate ja inimhulkade paiknemist või liikumist ning oluliste rajatiste asukohti.

A4 formaadis pdf-failina esitada:

- Seletuskiri, mis annab ülevaate töö ideest ja valikute põhjustest. Eriti oodatakse lühikirjeldust Peetri platsi ja põhjapoolse ääre lahenduse praktilise kasutatavuse (sh erinevatel üritustel ja igapäevaelus) ning liikluse eesmärgipärase ja loomupärase toimivuse (sh kiiruse rahustamine ja autode eemalhoidmine ebasobivatest kohtadest) meetmete kohta. Märkida olulised arvulised andmed, sh parkimis- ja peatumiskohtade arv võistlusalas.

1.3 Võistlustöö hindamise kriteeriumid

Võistluse žürii hindab võistlustööde lahenduse:

- terviklikkust ja avaliku ruumi sidusust
- väljaku, liikluse ja kogu lahenduse toimivust ning funktsionaalsust nii igapäevaelus kui ürituste ajal
- sobivust Narvasse ja linna eripärade tunnetamist
- esinduslikkust ja arhitektuuri kvaliteeti, mõju riigi ja linna väravana
- inimsõbralikkust, arvestades erinevate inimeste ja liikumisvahenditega
- seostumist külgneva olemasoleva ruumiga, väärtuste arvestamist
- ehitamise ja edasise ülalpidamise praktilisust

1.4 Arhitektuuriprogramm „Hea avalik ruum“

„Hea avalik ruum“ programm oli kingitus Eestile 100. aastapäeva puhul, kui alates 2014. aastast korraldati 15 linnakeskuse ja -väljaku arhitektuurivõistlus. Nendest suurem osa on tänaseks ellu viidud. Kuna huvi ja soov oma linnakeskuste ruumi parandada oli palju rohkematel omavalitsustel, algas 2019. aastal „Hea avalik ruum“ jätkuprogramm, milles raames on toimunud juba samapalju võistluseid. „Hea avalik ruum“ jätkuprogrammi rahastavad rahandusministeerium, kultuuriministeerium ja kohalikud omavalitsused. Programmi viib ellu Eesti Arhitektide Liit koostöös kohalike omavalitsustega. Narva Peetri platsi võistlus on programmi järjekorras 32. võistlus. Rohkem infot: http://arhliit.ee/EV100_arhitektuur/

2. Peetri platsist ja selle tulevikust üldiselt

Põhjaliku ülevaate võistluse objekti kujunemisloost annab Madis Tuuderi koostatud töö „Peetri platsi ja ümbritsevate objektide ajalooline ülevaade” (LISA 10).

Käesolevat võistlust ja selle objekti tutvustati muuhulgas EAL vestlusõhtul (toimus 5.12.22 enne lõpliku ülesande valmimist), mille salvestust saab vaadata: <https://www.youtube.com/watch?v=J-SmWLeXSRU>

2.1 Peetri platsi tähendus Narvas

Peetri platsi senist tähtsust ja tähendust väljendab kokkuvõtlikult järgmine nimekiri. Peetri plats on ja peaks tulevikus olema veelgi rohkem:

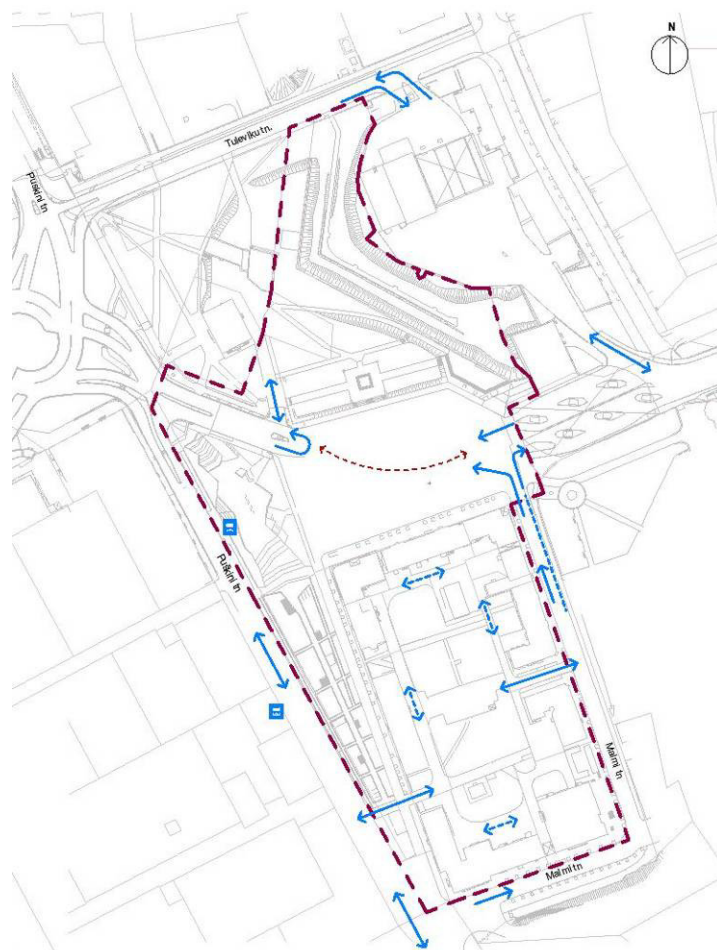
- Narva linna ning Eesti ja Euroopa liidu värav, vastavalt ka Narva linna sloganile „Euroopa algab siin”
- Linna ajalugu väärtustav keskväljak
- Narva ja kogu Eesti oluliste kogunemisürituste toimumiskoht
- Erinevate tegevuste paik ja kokkusaamiskoht
- Linnaruumi olulisi keskseid osi (vanalinn, linnuse ala, Tallinna mnt tänavaruum, Puškini tänavaruum) siduv väljak, mis asub erinevate teekondade ristumispunktis

Võistlustöölt oodatakse kõigi nende tähenduste mõistmist ja lahenduse kaudu tugevdamist.

2.2 Uus liikluskeem ja piiripunkti logistika

Narva linn kavandab Peetri platsi piirkonnas liikluskorralduse täpsustamist, mida kirjeldab järgnev skeem (vt ka LISA 13). Suur osa sellest toimib nii juba täna. Võistlustöö peab sellest lähtuma. Skeemi peamised printsiibid on järgmised:

- Piiripunkti siseneb (riigist väljub) sõiduautode ja busside liiklus Malmi tänava kaudu, kus võib olla ka ootajate saba. Piiripunktist väljuv (riiki sisenev) liiklus ületab Peetri platsi ala.
- Rasketranspordi sisenemine ja väljumine toimub bastioni tagant ja Tuleviku tänava kaudu ehk see ei ületa Peetri platsi. Erandjuhul (mõni kord aastas) võib esineda vajadus suuremate veoste vedamiseks üle Peetri platsi. See tähendab et platsi lahendus ei tohi seda takistada, kuid platsi elu see sisuliselt ei mõjuta.
- Kerese ringristmiku poolt lähenedes pääseb autoga veetorn-elamu juurde ja Peetri platsini tupikteena mõnede parkimiskohtadeni, kuid Peetri platsi ületada ja piiripunktini jõuda sealt ei saa.

2.3 Parkimise ümberkorraldamine

Praegune Peetri plats on üle 7000 m² suurune asfaltväli, millel parkimisvõimalused on vajadusest suuremad. Liikluse korraldamine vastavalt p 2.2 ja selle rahustamine koos parkimise hajutamisega võimaldab Peetri platsi teha inimsõbralikuks peaväljakuks ja avalikuks ruumiks. Peetri platsi parkimisvajadust käsitletakse koos Salmeaia kvartaliga (kõrvalobjekt 4, p 3.4) ja Puškini tänava idaservaga.

Eesmärgiks ei seata autostumise kasvu ega ka autode väljatõrjumist. Parkimise ja peatumise ruumi kavandamisel võetakse aluseks tegelik kasutus, samuti autoga ruumikasutamise paindliku toimivuse eesmärk, lähtudes ka põhimõttest, et autod ei tohi kahjustada inimlikku ruumi. Eesmärk on ruumi abil suunata ka autojuhte kultuursele ja nõrgematest lugupidavale suhtumisele.

Ortofotode ja google streetview põhjal saab loendada Peetri platsil ja Salmeaias kokku umbes 120 autot, neist munitsipaalmaal umbes 80. Mõnel ajahetkel võib kasutus olla sellest suurem või jaotuda eri kohtadesse. Hinnanguliselt on peatumis- ja parkimiskohtade vajadus kogu võistlusosal kokku 160-180. Võistlustöödelt oodatakse selle lahendamist ruumis tervikuna vastavalt kõigile võistluse eesmärkidele, jaotades kohad eelduslikult järgmiselt:

- Peetri platsi äärealadel kuni 30 kohta,
- Puškini tänava idaservas kuni 30 kohta,
- Salmeaia munitsipaalomandis keskosas ligi 40-50 kohta,
- Salmeaia hoonestatud kruntidel olemasoleva põhjal ligi 80 kohta.

Malmi tänava ääres ei saa parkimiskohtadega arvestada, sest seal on vajalik tagada ruum piiriületajate järjekorrale. Peetri platsi väljakuosa ümbruse ja Puškini tänava äärsed parkimiskohad suunatakse pigem peatumisele ja lühiajalisele parkimisele, nii et pikaajaline parkimine toimuks pigem Salmeaias. Võistlustöödelt oodatakse peatumise ja parkimise vajaduse mõistmist ligilähedaselt vastavalt nende arvudele ja selle lahendamist ruumis tasakaalukalt.

2.4 Peetri platsi üritused

- Peetri platsil toimub rohkelt avalikke üritusi, millel osalejate tavapäraseks arvuks on hinnanguliselt 2000-3000.
- Väljaku ja kogu ruumi toimivust erinevate ürituste ajal tuleb pidada võistlustöö lahenduse oluliseks eesmärgiks.
- 2-3 korda aastas võib toimuda sõjaväeparaad või rivistus (tavalised kuupäevad 3.jaanuaril, 24. veebruaril, 23. juunil). Ülevaate annab videosalvestus 24.02.2015 toimunud kaitsejõudude paraadist: <https://www.err.ee/media/embed/500000?photoid=151298&contentid=530365&contentTitle=T%C3%84ISMAHUS%20VIDEO:%20Kaitsei%C3%B5udude%20paraad%20Narvas>
- Platsil võivad toimuda erinevad kontserdid, etendused, kino, spordivõistlused, nende start või finiš, uusaasta vastuvõtmine, jõululaat või muud laadad jne.
- Suuremate ürituste ajal saab sulgeda platsi ületava liikluse. Piiripunktist sisenev liiklus suunatakse selleks ajaks Malmi tänavale, mis muutub ajutiselt kahe-suunaliseks.
- Kõik platsile kavandavad püsirajatised võiks võimalusel üritusi toetada. Ürituste tarbeks võib olla põhjust lisaks püstitada vajalikke ajutisi rajatisi. Püsirajatisena oodatakse võistlustöölt vähemalt sellise lava kavandamist, mis leiab kasutuse nii igapäevaelus kui erinevate ürituste ajal.
- Üritustesse on haaratud ka väljakut ümbritsev ruum, sealhulgas ka Triumfi bastionilt võib olla hea toimuvat vaadelda.

2.5 Mälestised ja linnakindlustused maa-alal

Võistlusega hõlmatud ala paikneb osaliselt kahe kinnismälestise – ehitismälestise Narva linnakindlustused, 14. saj-1863 (reg. nr. 13999) ja arheoloogiamälestise Asulakoht (reg. nr. 27276) – territooriumil. Alal võivad maa sees eeldusel, et need kunagise kava järgi välja ehitati, paikneda 17. ja 18. sajandi linnakindlustused, täpsemalt nn Dahlbergibastionaalsüsteemi eelkindlustuste (raveliin ja sellest lähtuvad vallid/müürid) konstruktsioonid ja fragmendid. Nimetatud rajatiste seisukord ja säilivusaste on seni uurimata. Juhul, kui maa sees nimetatud rajatiste jäänused on säilinud, tuleb need *in situ* säilitada, mistõttu ei ole väljaku lahendamisel maa-aluse osa puutumine soovitatav.

Ehitismälestis Narva linnakindlustused, 14. saj-1863 (reg. nr. 13999) hõlmab ühe osana ka väljaku kirdenurgas asuvat bastioni „Triumph“.

2.6 Maaomand võistlusosalal

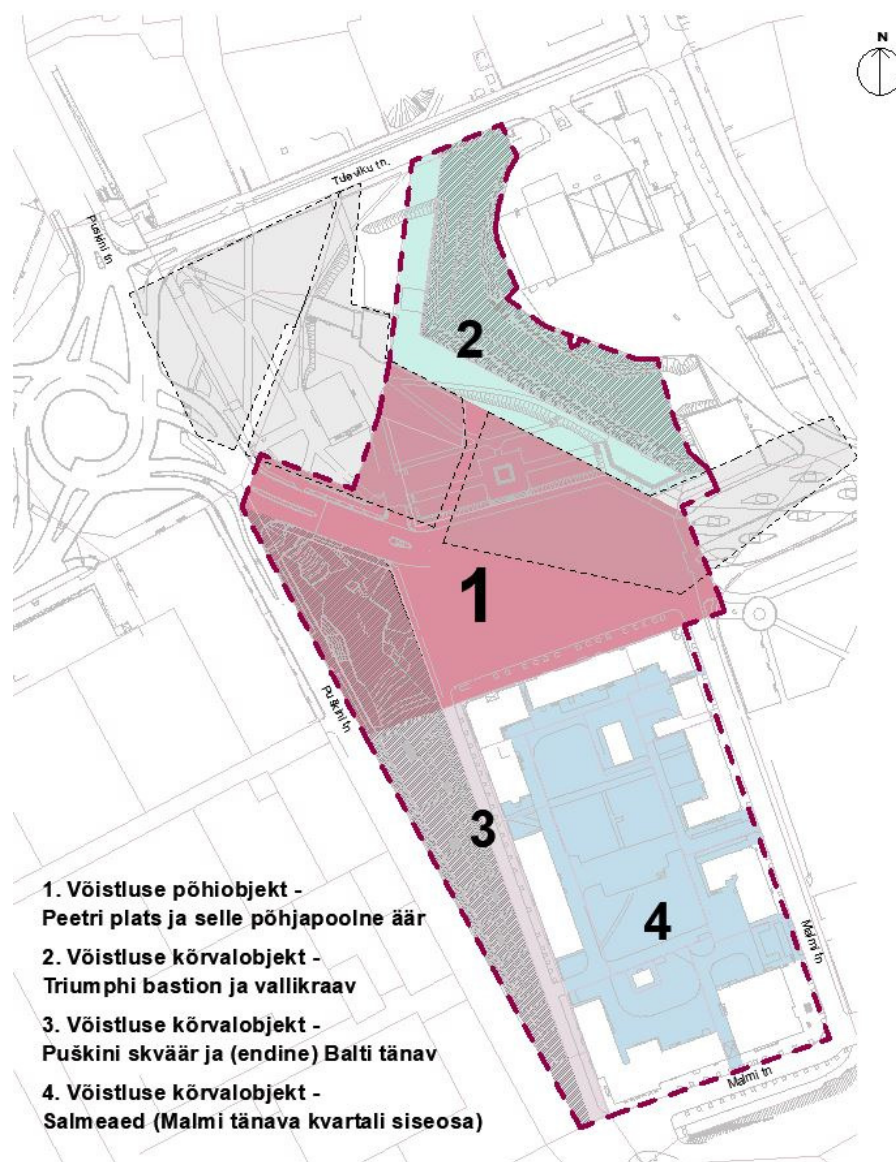
Võistlusala on valdavalt Narva linna omandis, Triumph bastion Narva Muuseumi omandis. Võistlusalale ulatub ka eramaade osi (Tuleviku 6/6a, Salmeaia äärealad). Narva linn on eelistanud lükata koostöö ja kokkulepped eraomanikega võistluse järgsesse aega, mil seda saab teha terviklahenduse alusel. Käesolevas ülesandes püütakse võistlustööde lahenduse eramaade mõistlikku käsitlemist mõnevõrra suunata, kuid tuleb arvestada, et nendes osades võib olla vajalik koostöö ning selle käigus lahenduse mõningane täpsustamine projekteerimise algstaadiumis.

3. Võistlusala jaotumine ja ootused võistlustöö lahendusele

Võistlustöölt oodatakse võistlusala terviklikku ruumilist lahendust, mis ühendaks erinevad ja seni mõneti eraldiseisvad avalikud ruumid kokku sidusaks, inimsõbralikuks ja esinduslikuks linnasüdameks Peetri platsi piirkonnas. Võistlusala jaotub põhiobjektiks (1) ja kõrvalobjektideks (2,3,4).

Põhiobjektiks on Peetri plats koos selle põhjaserva maastiku ja linnaruumiga, kus oodatakse täiesti uut ruumilist struktuuri. Põhiobjektiga seotud kolme kõrvalobjekti oodatav ruumilise olemuse muutus ei ole nii suur, aga neid tuleb lahendada selliselt, et koos Peetri platsiga moodustuks hea linnaruum, kus erinevad maad täiendavad teineteist ja moodustavad kokku sidusa, mitmekesise ja praktiliselt toimiva koosluse.

Võistlusala projekteerimine ja väljaehitamine võib toimuda etapiviisiliselt, sealhulgas on võimalik tööde alustamine kõrvalobjektidest. Etappide järjekord selgitatakse pärast võistlust.

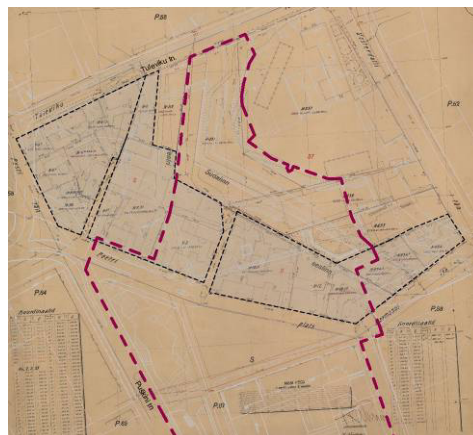
Järgnevalt kirjeldatud ootuste üksikutest punktides võib erandjuhul kõrvale kalduda, kui see tuleneb võistluse eesmärkidest ja vajadus on veenvalt põhjendatud.

3.1 Võistluse põhiobjekt (1): Peetri plats ja selle põhjapoolne äär

3.1.1 Kesksed teemad

Esmalt tuleb võistlejal teadvustada ja otsida lahendust kahele suurele ja läbivale teemale, mis sisaldavad esmapilgul näiliselt vasturääkivaid eesmärke. Kuigi võistlustöödelt oodatakse ka hulka muid (järgnevatel punktides kirjeldatud) lahendusi, võib nendele mõneti keerukamatele küsimustele nutika ja asjakohase lahenduse leidmist pidada antud kontekstis keskseks. Vastavate lahenduste veenvus ja seostumine pakutava ruumilise lahenduse kui tervikuga võib kujuneda valikute tegemisel määravaks, sest nendest sõltub kogu loodava ruumi eesmärgipärane toimivus. Keskseteks teemadeks on:

- **Ajalooliste tänavajoonte visuaalne ja funktsionaalne markeerimine.** Eesmärgiks on ajalooliste kvartalite piiride, eriti Peetri platsi põhjapoolse serva, markeerimine linnaruumis (vt ka p 3.1.4). Markeerimine ei peaks piirduma tähistusega katendis, vaid mõjuma võimalikult mahuliselt. Samal ajal puudub Narvas ootus ja vajadus uute hoonete kavandamiseks alale, mis teeb seatud eesmärgi mõneti näiliselt vastuoluliseks, aga see on tegelikult loominguiline väljakutse võistlejatele.

- **Uue liikluslahenduse toimivus kõigile ruumikasutajatele.** Eesmärgiks on Peetri platsi kavandamine inimsõbralikuks ja ohutuks avalikuks ruumiks, mida ei lõhu ja kus ei domineeri autoliiklus (vt ka p 2.2, 3.1.2 ja uus liiklusskeem (LISA 13). Samal ajal on eesmärgiks jätta alles võimalused linnaruumi loomupäraseks kasutamiseks autoga, seda nii eri kohtadesse sõitmise, peatumise ja parkimise kui ka teenindamise, ürituste korraldamise ja piiripunkti erivajaduste mõttes. Selleks ei oodata standardset liikluslahendust ega liiklemisteede liigset eraldamist, vaid eelkõige et Peetri plats ja selle ümbrus looks ruumitunnetuse, mille järgi autode loomulikud kohad ja teekonnad on liiklejale arusaadavad ning et selgelt ebaloomulik on parkida inimestele suunatud ruumiosas või liikuda üle 20 km/h kiirusega. Väljakutseks on leida lahendus ühiskasutuses ruumile, mis Narvas päriselt toimiks.

Võistleja ülesanne on kesksed teemad omavahel ruumiliselt seostada, lähtudes ka kõigest järgnevalt kirjeldatud ootustest põhiobjekti osade kohta ja kõrvalobjektide kohta.

Järgnevalt on kirjeldatud ootusi võistluse põhiobjekti liikluslahendusele (3.1.2), selle tinglike osade või teemade (3.1.3-3.1.5) ning Peetri platsi ajaloolise kuju mõttes oluliste, aga suuremat muutust mitte ootavate platsi äärealade (3.1.6-3.1.7) lahendusele. Järgnevalt kirjeldatud ootuste põhjal jaotatud osade piirid ei ole täpsed ehk et võistlustöö lahendus peab need ise looma.

3.1.2 Peetri platsi ületava liikluse lahendamise alused

- Võistlustöö peab andma Peetri platsi ala läbiva ühesuunalise sõidutee asukoha ja üldlahenduse. Liiklus korraldatakse vastavalt p 2.2.
- Arvestada, et liikluskoormus ei ole siin kunagi suur (piiripunkti läbis aktiivsel ajal umbes 1500 sõiduautot päevas mõlema suuna peale kokku).
- Peetri platsi ületava sõidutee ja sellega seotud peatumiskohtade lahendused peavad olemuslikult erinema selle tee pikenduste liiklustehnilistest lahendustest nii ringristmiku kui piiripunkti pool.
- Eesmärgiks on sõidukite madal kiirus, väljakut ületavas ühiskasutuses ruumis õueala põhimõttel. Kiiruse ohjeldamist pidada oluliseks eesmärgiks, otsida selleks ruumilisi lahendusi ja õiget ruumimõju.
- Otsida lahendust, et sõidutee ei lõikaks väljakuala pooleks. Äärekive pigem vältida või nende kavandamise korral kavandada ka piisava tihedusega ja piisavalt lai ülekäiguradu. Eesmärk on inimeste võimalikult vaba kulgemine.

- Sõidukitele mõeldud väljakuosa peab olema liiklejale arusaadav. Otsida lahendust, mis takistab autode valgumist väljakule. Kaaluda vajalikes lõikudes pollarite ridu, aga takistamata nendega inimsõbralike liikumisvahendite kulgemist.
- Jalgrattateede eristamine ei ole võistluslalal üldjuhul eesmärgiks. Eeldada, et võistlusala sõiduteedel on autode kiirus jalgratastega võrdne ja nad kasutavad sama teed ning muus ruumis on piisavalt avarust et jalgrattad saavad jalakäijatest hoolides vabalt liikuda. Samas arvestada, et ala läbivad pikemad jalgrattateekonnad ning jalgrattaruum peab olema sidus. Narva linna jalgrattateede prioriteetide kaardil (LISA 7) kujutatud teid tuleb siduda, kuid neid ei pea alal täpselt järgima.
- Kavandada kohad 2-3 idast läände liikuva bussi peatumiseks. Need võivad olla nii liini- kui turismibussid. Siin peatuvad näiteks Peterburi-Tallinn ja Peterburi-Riia bussid.
- Arvestada, et sõiduteel liikuvatel autodel on loomulik ootus peatumise järele, mõelda vastavale ruumile. Väljaku äärealade juurde kavandada kokku kuni 30 autokohta lühiajaliseks parkimiseks, pikaajaline parkimine toimuks pigem Salmeaias kvartali sees (kõrvalobjekt 4). Paindliku kasutuse ja suurema parkla vältimise eesmärgil jaotada need kohad eri osadesse. Umbes pool kohtadest piiripunkti juurde ja umbes pool seotult ringristmiku poolt läheneva p 3.1.7 kirjeldatud sõiduteega. Muuhulgas mõelda vaistlikult käituvatele linna külalistele, kelle tee toob Peetri platsile, kuid Narva igapäevaelule suunatud Salmeaia parkla pole tuttav. Oluline on paindlik skeem, eksinutele ka tagasipöörde võimalused ning et peatumise ja lühiajalise parkimise kohad poleks äridest ja tegevuskohtadest tunnetatavalt mitte kaugel.
- Piiripunkti läbivad veokid ei ületa Peetri platsi (vt p 2.2), kuid erandjuhul võib olla vajalik üle platsi vedada suuri veoseid (pikkus ei ületa 40 m, laius 6 m, kõrgus 5 m). Nende teekond jätkub läbi piiripunkti keskmise värava. Platsi lahendus ei tohi sellist liikumist takistada.

3.1.3 Peetri platsi väljakuosa ja sellelt hargneva aktiivsema avaliku ruumi lahendamise alused

Peetri platsi kui esindusväljakut käsitleda osana suuremast avalikust ruumist. Ootused selle kohta on lahutamatu seotud ümbrusega ehk võistlustöös saab kombineerida käesolevas ja ülesande muudes punktides antud ootusi.

- Peetri plats peab sisaldama ühtlast kõvakattelise esindusväljakut, millel saab paindlikult pidada erinevaid rahvarohkeid üritusi. Muudest eesmärkidest (eriti vanast tänavajoonest) tuleneb selleks otstarbeks praegu kasutatava asfaltplatsi pindala vähenemine, kuid võistlustöö peab tunnetama väljaku mõistlikku ja eesmärgipärast suurust.
- Muuhulgas mõelda, et Peetri plats on sisenemispunkt Eestisse ja Euroopa Liitu. Jalgsi sisenetakse riiki piiripunkti põhjapoolsest uksest, mis on vahetult Triumfi bastioni ääres. Piiripunkti jalgvärava asukohale ja sealt avanevale tasub tähelepanu pöörata.
- Väljaku piirkonda ületav liiklus ja sõidukite peatumisvõimalus kavandada seoses tervikuga vastavalt p 3.1.2.
- Väljak ja selle lõunapoolne olemasolevate hoonete (Peetri plats 1,3,5) esimene korrus peaks tööle hakkama ühtse tervikuna ja teineteist täiendama. Praegune äärekivi kaob. Väljakul peab toimima ka kohvikute väliala.

- Võistlustöö võib pakkuda platsi lõunaservas kasvava olemasoleva puuderea terviklikku asendamist (puud ei ole linna hinnangul kõige paremas seisus, nende likvideerimist ei oodata, kuid asendamine tuleb läbi viia ühekorraga), kui terviklahenduse järgi on asjakohane muuta puuderea asukohta või tihedust.
- Üldiselt on oodatud, et väljak mõjuks, vaatamata suurele kõvakattelisele pinnale, võimalikult inimsõbraliku ja inimhõõtmelise ruumina.
- Peetri platsil peaks olema rohkelt istumisvõimalust, samas peab mööbel väljakuala keskosas olema teiseldatav. Püsivad istumiskohad ja istumist võimaldavad servad-müürid kõigil väljaku äärealadel on oodatud.
- Pakkuda lahendus lavale, mis on vajalik üritustel ning igapäevaselt on kasutatav kui väljaku orgaaniline osa. Lava asukoha valikul ja lahendamisel mõelda seotult p 3.1.4, 3.1.5 ja 3.1.6 kirjeldatud teemadega.
- Kaaluda tasub mõne vee-elementi kasutamist, kuid see ei tohi üritusi takistada.
- Oodatud on visioon valgustuse kohta.
- Pakkuda võib jalgrataste parkimislahendust, välikohvikuid jm tarvilikke elemente. Samas tuleb eeldada, et selliste rajatiste asukohad jäävad ajas vajaduspõhiselt muudetavaks.
- Peetri platsil või ümbruses (ka kõrvalobjektid 2 ja 3) leida koht näituste stendidele võimalikult käidavas kohas.
- Mõelda terviklikule viidandusele ja Narva kaardile, seotult ka muude võistlusala osade ja teemade ning Narva linna stiiliraamatuga (LISA 8).
- Tähistada lipumastide asukoht ning üritustega seotud ajutiste rajatiste võimalikud asukohad.
- Tähistada jõulukuuse asukoht. Jõulukuusk peab olema kaugelt nähtav piki Tallinna mnt otsesihti. Jõulukuuse asukoha valikul mõelda, et see võimalikult vähe takistaks paraadi läbiviimist, sest Narvas on traditsiooniks paraad 3.jaanuaril ning kuusk on sel perioodil oma kohal.
- Sõjatehnikaga paraadi pidamiseks peab väljaku katend taluma 100-tonnist treilerit.
- Väljaku lahendamisel maa-aluse osa puutumine ei ole oodatud (vt ka p 2.5).

3.1.4 Ajaloolise tänavajoone markeerimise alused

Praegune ortofoto ja 1944. aasta ortofoto samast kohast samas mõõtkavas

- Võistluse üheks olulisemaks ja kavandatavat ruumi tuntavalt mõjutavaks ja isegi defineerivaks küsimuseks on Peetri platsi põhjakülje ajaloolise hoonefrondi tähistamise eesmärk. Eesmärgiks ei ole taashoonestamine ega hoonefrondi täpsel kujul taastamine, kuid ajaloolised fotod ja kaardid võivad eelkõige välisruumi lahendusteks anda vihjeid ja inspiratsiooni. Võistlustöölt oodatakse lahendust, kuidas luua tänapäevane, funktsionaalselt otstarbekas ja Peetri platsi ruumi rikastav ruumiline koostis, mis muuhulgas juhindub ajaloolisest linnastruktuurist ja aitab taasluua Peetri platsi kuju. Võistlustöölt oodatakse tunnetust, mis pakub markeerimise küsimusele otstarbekas mahus ja ühtlasi linnaruumiliselt veenva terviklahenduse.
- Vajadus uute suuremate hoonete järele sisuliselt puudub. Võistlustöölt ei oodata hoonemahte, vaid väljakuga funktsionaalselt seotud mõistlike otstarvete nutikat paigutamist ruumi. Funktsioonid võivad olla seotud piiripunktist riiki sisenejate teenindamisega või keskse platsi loomupärase elu, ürituste ja nende teenindamisega (ärilised otstarbed võivad olla probleemiks ehituse rahastamisel, mistõttu otstarbed peaks piirduma teenindava funktsiooniga). Loodav ruum võib sisaldada väikesemahulisi paviljone, milles näiteks

infopunkt, müügikiosk, kohvik, üldkasutatavad tualetid, samuti varikatusega välisruumid. Eesmärk on rikastada väljaku üritusi ja igapäevalu ning pakkuda riiki ja Narvasse sisenenud inimesele head esmakogemust.

- Hoonefrondi idapoolne ots satuks mahulise taastamise korral ilmselt konflikti piiripunkti logistikaga, kuid selle markeerimine on eesmärgiks. Võistlustöös tuleb pakkuda lahendus, mis markeeriks fronti, kuid ei segaks piiripunkti tööd, sh erandlikke vajadusi suurte veoste transpordiks üle Peetri platsi.
- Hoonefrondi läänepoolne ots jätkub veetorn-elamu kinnistul (Puškini tn 20), millel ei oodata suuremaid muutusi kui maastiku kokkuviiimine. Uute mahuliste elementide kavandamise korral piirduda munitsipaalmaaga, sest rohkete kaasomanikega korterelamu maatükil kokkulepete leidmine ei ole ette teada.
- Oluline on mõelda ka suhestumisele bastionipoolse ruumiga, mis ei ole mõeldud tagahooviks, vaid samuti oluliseks ja Peetri platsiga koostoimivaks avalikuks ruumiks.
- Triumfi bastion peab jääma Peetri platsilt üleni tunnetatavaks ja nähtavaks.

3.1.5 Endise Lenini monumendi asukoha ümbruse (tehislik kõrgendik) ja sellega külgneva haljasala lahendamise alused

- Peetri platsi ja Triumphi bastioni vaheline ala vajab uut maastikulist terviklahendust ja uue reljeefi vormimist, mis võimalikult hästi sobituks kogu ümbrusega selle ala igas küljes. Eesmärgiks on ruumist kaotada praegune, nõukogude ajal tehislikult reljeefiga loodud jõuline joon (parkla-ala põhjaküljel ehk Lenini ala lõunaküljel). Ala uus struktuur tuleneb Peetri platsi ja selleäärsete kvartalite ajaloolisest kujust ja Triumphi bastioni- vaadeldavusest koos vallikraaviga.
- Muuhulgas tasub teadvustada, et praeguse kõrgendiku päikesele avanev platsipoolne äär on sageli ürituste jälgimise kohaks ja muidu heaks olemiskohaks. See väärtus võiks uue maastiku loomise ja hoonefrondi markeemise lahenduse kaudu uuel kujul taastekkida.
- Kahjuks ei ole selle ala kohta ülesandele lisada puittaimestiku hinnangut, mis tähendab et võistleja peab ise haljastust kriitilise pilguga hindama. Lahenduse koostamisel suhtuda hoolivalt olemasolevatesse puudesse, püüdes neid uude terviklahendusse integreerida ning arvestada nendega ka uue reljeefi vormimisel (kõrgusmärgid plaanil on olulised). Olemasolevat haljastust võib põhjendatult vajadusel likvideerida. Eesmärgina saab välja tuua väärtuslikumate hõbekuuskede säilitamise (kasvavad endise Lenini monumendi ümber), püüdes neid arvestada ka uue reljeefi vormimisel.
- Alale ulatub osa eraomandis kinnistust Tuleviku 6/6a (vt LISA 6). See kinnistu osa moodustab osa avalikust haljasalast, mida läbivad ka avalikud jalgteed ning on mõeldud ka edaspidi selliselt toimima. Kinnistu piir on tekkinud maareformi käigus tagastamise tulemusel, mis tähendab et see osaliselt ja ligikaudselt järgib endise kvartali piiri. Selles mõttes saab lahendust piiriga seostada, samas ei ole kogu kinnistu piiri markeerimine ruumis eesmärgiks. Võistlustöös võiks kaaluda võimalusi maatüki kasutamiseks seostuvalt kinnistul asuvate olemasolevate hoonetega (seal asuvad ruumid söögikohtadele ja büroodele), näiteks välikohvikuna, kuid see peab orgaaniliselt sobituma loodavasse avaliku haljasala struktuuri. Kinnistu piires kasvav haljastus soovitavalt säilitada.

- II maailmasõja eelse hoonestuse maa-alused müürid ja vundamendid on tõenäoliselt suuremas osas maa sees säilinud. Soovitatav on võistlustöö lahenduses ala struktuuri loomisel märgata ja võimalusel järgida (soovitatavalt 1927. aasta üsna täpse kaardi põhjal) endisi hooneid, mis annab võimaluse kaevetööde, uuringute, projekteerimise või ehituse käigus neid arvestada ja võimalusel kasutada ilma üldist ideed ja lahendust muutmata. Lahenduses saab müüride asukohti markeerida istemüüride või muu otstarbekaga.
- Eesmärgiks on jalgsi ja jalgrattaga mugava ja sidusa liikumisvõrgustiku loomine läbi selle ala, mis muuhulgas seoks sujuvalt vallikraavi (kõrvalobjekt 2) ja endise Balti tänava (kõrvalobjekt 3). Kaaluda tasub selleks ajaloolise (nimetu) põiktänava sihi kasutamist, aidates markeerida ka endisi kvartaleid ja ühtlasi vältida olulise avaliku tee sattumist eramaale.
- Mõelda loodava maastiku kasutusele ja otstarvetele, muuhulgas võiks see pakkuda tegevust lastele.
- Suure Narva sildile (kingitud linnale) leitakse vajadusel uus asukoht mujal. Võistlustöö võib pakkuda uude terviklahendusse sobituvat Narva sildi lahenduse. Muuhulgas mõelda, et see silt on üks populaarsemaid pildistamise kohti Narvas.
- Seostada loodav maastik vallikraavi lahendusega (kõrvalobjekt 2).
- Veetorni kinnistu alaga tuleb loodav reljeef kokku viia.

3.1.6 Peetri platsi haljastatud osa (Puškini skvääri pikendus) lahendamise alused

- Ajalooline Peetri plats ulatus kuni Puškini tänavani ning ei olnud kõrghaljastatud. Samale alale ulatub praegune Puškini skvääri põhjaosa, kus on väärtuslik haljastus (vt LISA 9) ning see on hiljuti rekonstrueeritud.
- Lahendus peab mõistma üheaegselt Peetri platsi kui tervikut ning skvääri kui tervikut. See on lahutamatu seotud kõrvalobjekt 3 lahendusega.
- Võistlustöös tuleb leida mõistlik lahendus, kuidas teha Peetri plats tervikuna tunnetatavaks oma ajaloolistes piirides, samas võimalikult vähe puutudes skvääri olemasolevat lahendust (sh katendid ja puud). Muudatused ja sekkumised olgu pigem tagasihoidlikud, aga eesmärgipäraselt põhjendatud, nii et kokku moodustuks tervik. Üldiselt sekkuda vaid idapoolsel serval – luua sujuv liikumine, ühendada uus väljak olemasolevate tugimüüridega, sulandada olemasolevaid elemente viisakalt tervikuks.
- Olemasolev kiosk bussipeatuse juures, skvääri keskosas kasvav üksik kuusk ning Paul Kerese kuju jäävad alles.
- Puškini tänava sõidutee jääb samas laiuses. Selle piires idaservas arvestada bussipeatusega ning otsida võimalusi peatumis- ja parkimiskohtade lisamiseks.

3.1.7 Ringristmikult Peetri platsile hargneva sõidutee käsitlemise alused

- Võistlusalasse ulatub Kerese ringristmiku ümberehitus, mis on otsustatud enne käesolevat võistlust ja viiakse ellu võistluse ajal. Ehitusprojekt on LISA 5.
- Ehitatav lahendus on liiklustehniline ning ei sobitu kõiges võistluse eesmärkide, tänapäevase kesklinliku linnaruumiga ja hea avaliku ruumi loomise põhimõtetega. Siiski peab võistlustöö sellest projektist (eelkõige asfalteeritava sõidutee ulatusest) lähtuma, sest selle ümberehitamine ei ole otstarbekas ega rahastamisreeglite järgi lubatud. TEN-T Projektiga kavandatu tuleb pärast ühildada vahetult külgneva Peetri platsi projektiga ehk võistlustöö terviklahendusega. Seetõttu võivad projekti äärealadel väiksemad korrigeerimised (katendite kokkuviiamiseks äärekivide muutmine, teeäärsete piirete eemaldamine jms) olla siiski möödapääsmatud.
- Veetorni (Puškini 20) juurdepääsuteed võib nihutada.
- Ehitusprojekti alusel asfalteeritavat ala, mis on tegelikku liiklust arvestades ülemääraselt lai, võib ümber joonida, kasutades seda sõiduautode ja busside peatumise ja parkimise kohtadena, tagasipöörde võimaldamiseks jm.
- Arvestada, et läbiv liiklus jääb vaid ühes suunas (idast läände). Läänest itta otsesõit üle platsi keelatakse, tee jääb kasutamiseks üksnes juurdepääsuks veetornile, võimalikele peatumis- või parkimiskohtadele koos tagasipöörde võimalusega. Võistlustöö lahendus peab selle lõpetuse viisakalt siduma ja lahendama ilma Peetri platsi inimsõbralikkust ja esinduslikkust kahjustamata.

3.2 Võistluse kõrvalobjekt (2): Triumphi bastion ja vallikraav

Kõrvalobjekti lahendamise alused:

- Võistlustöölt oodatakse lahendust vallikraavi tunnetatavaks taastamiseks, bastionipealse ja -aluse ruumi sidumiseks ning mõlema ühenduse kasutuselevõtuks liikumisteena Peetri platsilt vanalinna suunas.
- Bastioni all endine kuiv vallikraav taastada olemuselt vanade kaartide põhjal ilmnevas laiuses. Praegune (osaliselt liiga kitsas) süvend ja trepistikud (olid juurdepääsuks 2022. aastal eemaldatud mälestustahvlitele) peaks sel kujul kaduma. Vallikraav võtta kasutusele mugava ja piisavalt avara liikumisteena jalakäijatele ja jalgratastele.
- Bastioni peal senine tupiktee värskendada ja ühendada Peetri platsiga, milleks oodatakse ideid võistlustöölt.
- Bastioni otseühendus Peetri platsiga ei pea arvestama ratastel liikumisvahenditega. Piisab, kui ratastool, lapsekäru, jalgratas jms, pääsevad bastionile Tuleviku tänavalt. Kavandatav trepistik vm. lahendus peab olema maksimaalselt õhuline ja bastioni mitte varjav, samas inimesele mugav ja kergelt leitav. Bastioni mitte lõhkuda.
- Bastioni peal võiks olla ka tegevusalasid, valgustus tuleb uuendada.
- Senisest meeldivamat mõtet otsib bastionipealse piiripunktipoolse ääre piirde lahendus.

3.3 Võistluse kõrvalobjekt (3): Puškini skväär ja (endine) Balti tänav

Kõrvalobjekti lahendamise alused:

- Võistlustöölt oodatakse lahendust Puškini skvääri ja endise Balti tänava (vt ajaloolisi kaarte LISA 11) võimalikult sujuvaks kokkusidumiseks Peetri platsi ja ümbritseva ruumiga.
- Balti tänava endine sõidutee tuleb viia ühte jalakäijate tasapinda ühelt poolt skvääri ja teiselt poolt hoonete esise kõnniteega.
- Tänav ja skvääri ruumis ei oodata olemuslikke muutusi. Skvääri puid ei ole põhjust puutada (vt LISA 9). Otsida väikseid sekkumisi, mis aitavad paralleelselt kulgevad Balti tänav ja Puškini skvääri koos Peetri platsiga paremini omavahel siduda teineteist täiendavaks koosluseks.
- Lähtuda, et Balti tänav on peamine inimeste liikumistee Peetri platsist lõuna poole (sh raudteejaama suunas) ning olulised teekonnad jätkuvad läbi võistluse põhiobjekti põhja poole (sh vanalinna suunas). Siin liigub palju inimesi ja see on hea koht tänaväridele ja kohvikutele.
- Balti tänav kavandada jalakäijate ja jalgrataste mugavaks liikumiseks. See ei ole mõeldud mootorsõidukite igapäevasele liiklusele, aga see peab olema teenindava sõidukiga kasutatav.
- Leida lahendus Balti tänavaga ristuva ajaloolise Salme tänava tähistamiseks ruumis (vt ajaloolisi kaarte LISA 11).
- Puškini tänava sõidutee idaservas arvestada peatumise ja parkimisega, samuti inimeste liikumisega autodest skväärile ja Balti tänava äridesse.
- Puškini tänava ümberehitus ei ole käesoleva võistluse objektiks, kuid avaliku ruumi parema toimivuse eesmärgil on mõistlik olemasoleva asfalttee piires väiksemate muudatuste abil rahustada kiirust ja tihendada sõidutee ületamise võimalusi.

3.4 Võistluse kõrvalobjekt (4): Salmeaed (Malmi tänava kvartali siseosa)

Võistlusega ei oodata kvartalit olemuslikult muutvaid lahendusi, vaid olemasoleva ruumi terviklikku korrastamist, rõhutades haljastust, inimlikkust, rahustatud liiklust, hajutatud parkimist ning pakkudes seejuures mõnevõrra asendust Peetri platsilt kaduvatele parkimiskohtadele. Võistlustöölt oodatakse üldist ideelahendust kvartalisese ruumi kohta, milles parkimiskohad, haljastus ja muud ruumielemendid kombineeritakse osavalt selliselt, et parkimisvajadus on lahendatud, kuid ruum jääb inimsõbralikuks ja rohelisteks. Arvestades võimalike huvitatud osapoolte paljusust, ei pea võistlustöö lahendus olema liiga üksikasjalik, vaid veenma, et konkreetsed küsimused saab edasise koostöö käigus lahendada ilma tervikut kahjustamata.

Kõrvalobjekti lahendamise alused:

- Tegu on valdavas osa munitsipaalmaaga, äärealadel ka elamute kinnistute osadega. Kvartali hoonetes valdavad ühiskondlikud ja äripinnad, kuid leidub ka kortereid. Hooned avanevad osaliselt sissepoole. Kvartali siseosa tulevikku näeb Narva linn omandist sõltumata tervikliku ja olemuselt avaliku ruumina, kus kinnistuid ei piiritleta.
- Lähtuda eesmärgist, et kvartali hoonete sisekülje lähedal toimiks ruum sarnaselt avalikule tänavaruumile, muuhulgas teenindava transpordi ja taksotellimise kohana kvartali väliskülgi ümbritseva avaliku ruumi jaoks. Arvestada inimeste mugava liikumisega kvartalist erinevate kangialuste kaudu Peetri platsile ja külgnevatele tänavatele, samuti parkimiskohtadest hoonetesse.
- Kvartalisse on kavas üle viia osa Peetri platsi parkimiskoormusest. Parkimiskohad on mõeldud võimalikult riskasutatavana ja avalikult ligipääsetavana, kuid kinnistute piires võib sisalduda konkreetsetele kasutajatele mõeldud ja vastavalt tähistatud kohti.
- Parkimiskohtade oodatav arv kvartalis kokku on ligi 120-130 (see on võrreldav mahuga, mida ka täna saab süsteemitult kvartalisse parkida), sealhulgas hoonestatud kinnistute piires kokku umbes 80 parkimiskohta. Uues lahenduses tuleb võimalikult palju arvestada kinnistute piires olemasolevat kasutust, sealhulgas siduda terviklahendusse ning jätta sisuliselt senisel kujul toimima kvartali kagunurgas Puškini 10 kinnistu olemasolev suurem parkla.
- Võistlustöölt ei oodata standardkohase parkla lahendust, vaid toimivat lahendust, kuidas sõiduteed ja parkimiskohad paigutada võimalikult kompaktselt, nii et ruumiosade targal kombineerimisel paindliku kasutamise kaudu mahuks tegelikult võimalikult palju autosid parkima ja ühtlasi säiliks võimalikult palju haljastust. Eelistatult lahendada parkla väiksemate ja haljastusega liigendatud parklatükkidena, mille struktuur püüab juhinduda olemasolevatest puudest.
- Parkimiskohti peab siduma arusaadav liikumisskeem, mis jätab toimima praegusega sarnase, hoonete tagakülgi siduva ja kõigile kasutajatele suunatud (pigem kitsa ja ühiskasutuses) ringtänava. Liikumisvõimalus autodele sellel tänaval võib olla lõiguti erinev, ühe- või kahe-suunaline. Kahe-suunaline tee ei tähenda, et igas kohas peavad vastutulevad autod teineteisest mööda mahtuma, aga lahendus peab olema mõistetav ja paindlikult toimiv. Liiklusskeemil LISA 13 tähistatud ringliikumise asukoht on tinglik, võistlustöö peab pakkuma erinevaid asjaolusid arvestava ja terviklahendusse sobituvat liikumissüsteemi, mis muuhulgas seob ja kasutab mõistlikult ja tasakaalustatult kinnistute maad ja munitsipaalmaad.

- Osaliselt kahetasandilisi lahendusi võib kaaluda, aga seda üksnes erandjuhul hea idee korral, muid eesmärke arvestavalt ja pigem väikeses mahus. Mõelda ehituskuludele ja ettetulevatele keerukustele seoses inimeste mugava liikumisega parkimiskohast hoonetesse või kvartalist välja. Eeldada, et puude kasvamine parkla katusel ei õnnestu.
- Võistlustööl oodatakse, et kvartal töötaks kui inimsõbralik ruum, mitte kui parkimiskeskond. Rõhutada jalakäijate liikumissuundi, mis seovad kvartali siseosa välimise avaliku ruumiga. Samas sõiduteede ja kõnniteede üldine eristamine ei ole oodatud. Käsitleda kogu kvartalit õuealana, kus lahendus soosib sõidukite madalat ja turvalist kiirust, selliselt et sõiduteedel kõndimine mõjub loomulikuna kui sõidukijuhtidele kui jalakäijatele.
- Leida kvartalisiseses ruumis mõnede olemiskohtade ja väikelaste mänguplatside kohad ja üldlahendused, seostades need eelistatult olemasoleva haljasatusega ning mõeldes kasutajana kvartaliäärsete elamute elanikke.
- Mõelda prügimajanduse jaoks vajalikule ruumile, mitte liiga kaugel eri hoonetest.
- Täpsemad küsimused (prügimajanduse ja parkimiskohtade jaotumine elamute vahel jm.) arutatakse läbi ja täpsustatakse hiljem korterühistutega ja omanikega. Käesoleva ülesande koostamisel ei ole nende ootusi kaardistatud ja sellest tulenevaid täpsemaid tingimusi võistluse faasis ei seata. Tuleb eeldada, et võistlustöö lahendus võib hiljem koostöö käigus muutuda, kuid võistlustöö on seda tugevam, mida paremini suudab idee ja terviklahendus aimata tavapäraseid korteriomanike ootusi, sellise parkla elu ja haldamist ning muid vajadusi.
- Eesmärgiks on võimalikult haljastatud, vanadest puudest lugupidav ja varjupakkuv ruum, mitte ülekuumenev kivine parkimiskeskond. Kahjuks ei ole selle ala kohta ülesandele lisada puittaimestiku hinnangut, mis tähendab et võistleja peab ise iga puud ja põõsast kriitilise pilguga hindama, likvideerides neid üksnes põhjendatud vajadusel. Olemasolev haljastus sulandada terviklahendusse ning pakkuda lahendus uuele kõrg- ja madalhaljastusele.
- Lahenduses tuleb rõhutada endist Salme tänavat läbi kvartali. Tänavakoridori ei ole olemasoleva hoone tõttu kavas Puškini tänav poole avada, kuid Salme tänav peab olema ruumis loetav. Kahjuks ei ole selle tänav kohta täpset kaarti, kuid juhinduda saab olemasolevast juurdepääsust Malmi tn poolt ning üldisematest kaartidest (LISA 11).
- Kvartalisisesestest olemasolevatest hoonetest säilib garaaž (Malmi 2b), mille saab integreerida uude parkimislahendusse. Alajaam (Puškini 10a) samuti säilitada.
- Arvestada võimalusega, et autode suunamine kvartalisse ja tihedalt kasutatav parkimiskeskond elavdab tõenäoliselt ka esimese korruse äripindade sissepoole avanemise huvi.
- Arvestada autode kahesuunaliste sisse- ja väljasõitude asukohtadega Puškini ja Malmi tn poolt, mis on printsiibina tähistatud liiklusskeemil (LISA 13). Kuigi need on osaliselt eramaa kaudu, käsitleda avaliku tänavana.

4. Võistlusülesande lisad

1. Võistlusala geodeetiline alusplaan (ühendatud Kerese ringristmiku ehitusprojektiga) 1:500 (dwg, pdf)
2. 1927.a kaart ühendatud (võimalikult täpselt, kuid mitte absoluutselt) geodeetilise alusplaaniga (dwg, pdf)
3. Narva kesklinna ortofoto 1:1000, 1:2000 (pdf)
4. Peetri plats 1,3 ja 5 fassaadide joonised (pdf)
5. Kerese ringristmiku ehitusprojekti asendiplaan (pdf)
6. Peetri platsi ümbruse maaomandi kaart (pdf)
7. Narva linna jalgrattateede prioriteetide kaart (pdf)
8. Narva linna stiiliraamat (visuaalse identiteedi käsiraamat)
9. Puittaimestiku hinnang Puškini skvääri kohta
10. Narva Peetri platsi ja ümbritsevate objektide ajalooline ülevaade (Madis Tuuder, 2022)
11. 1940. aasta eelsed kaardid
12. Fotod, aerofotod, ajaloolised fotod
13. Võistluse objektide skeem ja liiklusskeem (pdf)